

Op natuurexpeditie in Het Groene Woud

Verslag van de pilot, najaar 2016

Inleiding

Om kinderen bij de natuurontwikkeling in Het Groene Woud te betrekken heeft ARK Natuurontwikkeling in samenwerking met Brabants Landschap een veldwerkproject ontwikkeld voor de groepen 6, 7 en 8 van het basisonderwijs. Het project bestaat uit een powerpointpresentatie op school en een veldles in De Scheeken. In het najaar van 2016 is er een pilot met 5 schoolklassen uitgevoerd. De pilot is mede mogelijk gemaakt door Stichting Streekfonds Het Groene Woud en de Nationale Postcode Loterij.

Het veldlesproject

De binnenles

Voorafgaand aan de veldles komt er een medewerker op bezoek in de klas. Aan de hand van een powerpointpresentatie vertelt deze de kinderen van alles over de veldles en het gebied waar ze naar toe gaan. Er wordt o.a. ingegaan op de natuur van Het Groene Woud en van De Scheeken in het bijzonder, bosontwikkeling, het verbinden van natuurgebieden en natuurlijk de terugkeer van het edelhert. Ouders zijn bij deze binnenles ook welkom.

- *De natuurbrug intrigeert de kinderen. Ze stellen er vaak vragen over, zoals: vallen de dieren er niet af; hoe weten ze dat die brug er is; vinden ze het lawaai van de weg niet vervelend?*
- *Het is opvallend dat er in alle bezochte klassen maar één kind een populier herkende. Terwijl dit toch een karakteristieke boom is in deze streek.*

De veldles

Bij de veldles draait het vooral om struinen, genieten, ontdekken en verwondering. In groepjes van 4 -6 kinderen met een begeleidende ouder gaan de kinderen aan de slag. De 10 speciaal voor deze locatie ontwikkelde opdrachtkaarten helpen hen om beter te kijken en te onderzoeken. Titels van de opdrachtkaarten: Waterdierpjes, Kleine beestjes, Vogels, Dood dier, Natuurbrug, Geuren vangen, Edelherten, Op expeditie, Planten, Bos en bomen. Ze zijn te bekijken op www.ark.eu/jeugd/groenewoud.

Nog geen edelherten

In tegenstelling tot de verwachting waren er ten tijde van de veldlessen nog geen edelherten in Het Groene Woud. Het uitzetten vindt begin 2017 plaats. Dat mocht de pret niet drukken. Het verhaal is breder dan dat, het vertelt over natuurontwikkeling in Het Groene Woud. Het hoe en waarom van de herintroductie is wel in de klas besproken, en dient zo als opwarmertje voor volgend jaar.

natuurbrug bouwen

luisteren naar het geruis van populieren

Deelname scholen

Vooraf is bij diverse scholen de belangstelling gepeild. Die was er, en het kostte dan ook geen moeite om de afspraken voor de eerste vijf groepen te maken.

school	plaats	groepen	leerlingen	volwassenen
St. Antonius	Best	8A, 8B, 8C	91	24
Oversteek	Liempde	7A, 7B	48	11
totaal	2	5	139	35

Met dit project worden niet alleen veel kinderen bereikt, maar ook volwassenen, zoals ouders en leerkrachten.

De leerkracht van groep 7A wilde de veldles afzeggen. Hij kreeg namelijk niet genoeg ouders mee. En dat is wel een voorwaarde: bij ieder groepje van 4 -6 kinderen moet een volwassen begeleider mee. Gelukkig konden we het oplossen doordat twee vrijwilligers ieder een groepje wilden begeleiden.

Wat vinden de leerkrachten er van?

De reacties van de 5 betrokken leerkrachten waren onverdeeld enthousiast. Allemaal willen ze het volgend jaar graag weer deelnemen, allemaal waarderden ze de vrije opzet, en allemaal vonden ze dat het project goed aansluit op het niveau en de belevingswereld van de kinderen.

Verdere opmerkingen:

- *Van tevoren dacht ik: nou, een uur praten in de klas, dat is wel veel. Maar het was een hele interessante en enthousiaste presentatie. De kinderen hielden hun aandacht er goed bij en stelden veel vragen. Ze kregen er meteen zin in.*
- *De informatie die van tevoren aan de leerkracht gestuurd wordt, is prettig en duidelijk.*
- *Deze periode, het najaar, vind ik ook prettig. Zeker met dit mooie weer!*
- *Het zou helemaal fijn zijn als er vanaf school iemand kan meefietsen (dat doet het IVN met andere projecten).*
- *Een superles! Heerlijk, die vrijheid. Leuke opdrachten, en ook mooie opdrachtkaarten.*
- *Dat het allemaal niet zo strak geregeld is en zo natuurlijk verloopt: ze zijn met een natuurbrug bezig en ondertussen ontdekken ze een zeldzame slak.*
- *Het zijn niet allemaal buitenkinderen, maar het viel me op dat toch alle kinderen uiteindelijk wel een kikkertje durfden te pakken.*
- *De kinderen vinden het erg leuk, dat is al heel belangrijk. Alleen maar "leuk" is natuurlijk niet genoeg, maar ze leren ondertussen ook heel veel. De inhoud is in de klas ook al goed aan bod gekomen.*
- *Die voorbereidende les moet er echt bij, dat is een sterke combinatie.*
- *Fijn dat de vrijwilligers ook veel weten en de kinderen nog eens ergens op kunnen wijzen.*

Er zijn talloze kikkertjes gevangen. De kinderen vonden het geweldig.

Waterdiertjes vangen, bekijken en opzoeken hoe ze allemaal heten. Wat zwemmen bloedzuigers sierlijk!

Betrokkenheid van vrijwilligers

Er zijn diverse natuurorganisaties actief in de omgeving van Het Groene Woud. Om hen bij de plannen voor dit veldwerkproject te betrekken is in juli een bijeenkomst georganiseerd, in samenwerking met SPPILL (Stichting Promotie Projecten in Leefbaar Liempde). Contactpersonen van IVN Best, Jeugd Natuurwacht Liempde, en Natuurwerkgroep Liempde waren hierbij aanwezig. Ze reageerden enthousiast op de plannen. Tijdens de pilot hebben er 13 vrijwilligers meegelopen met de lessen. In november is er een evaluatiebijeenkomst georganiseerd. Er is bij de betrokken vrijwilligersorganisaties veel waardering voor het veldlessenproject. De wens van ARK en Brabants Landschap is dat de lokale organisaties de lessen op termijn overnemen. Die intentie is er ook zeker bij de betrokken organisaties. Aan de praktische haalbaarheid wordt komend jaar verder gewerkt.

Toekomst

Gezien de positieve reacties op de pilot is het de ambitie om in 2017 het aantal lessen op te voeren tot 15, met inzet en betrokkenheid van de lokale natuurorganisaties. Aangezien er onder de vrijwilligers al veel kennis en ervaring aanwezig is, lijkt het mogelijk dat zij na een korte training al in 2017 een deel van de organisatie en uitvoering op zich kunnen nemen. In 2017 vinden alle lessen in principe onder supervisie van ARK plaats. In 2017 lopen naar verwachting ook de edelherten in De Scheeken rond, en kunnen daarmee de eerste ervaringen worden opgedaan. Indien de ervaringen in 2017 positief zijn, werkt ARK toe naar een overdracht van het veldlesproject eind 2018. Waarbij de vrijwilligers in 2018 de organisatie en uitvoering van 15 binnen- en buitenlessen op zich nemen, en ARK alleen op de achtergrond ondersteunt.

november 2016,
Elma Duijndam, ARK Natuurontwikkeling

heel veel waterslakken

is dit *macrogastra attenuata lineolata*?

cocon van een wespspin

Deze zoekplaat is speciaal voor de veldles gemaakt en is te downloaden via ark.eu/zoekplaten

Een keer zagen we een eekhoortje lopen over een natuurbrug van de kinderen!